Vaga històrica a les biblioteques: els motius de la protesta del servei més ben valorat

Els treballadors denuncien una greu manca de personal i el menysteniment de les administracions mentre estan a primera línia

Leer en castellano Read in English

Protestes dels bibliotecaris en vaga durant el pregó de Sant Jordi fet per Ali Smith a l'Ajuntament de Barcelona.
PERE VIRGILI

BARCELONA Sempre s'ha parlat amb orgull del servei de biblioteques, sobretot si ens fixem en les dades: el 95,9% de la població disposa d'un servei bibliotecari públic al seu municipi. El 2024 els centres van rebre 22,6 milions de visites, van registrar 14,9 milions de préstecs i ja hi ha més de 3,3 milions de ciutadans amb carnet. L'altra bona notícia té a veure amb la llengua: hi ha hagut un increment notable del percentatge de préstecs en català, que va passar del 38% el 2021 al 52% el 2024.

Segons el Pla Director de Biblioteques de Barcelona 2030, són un servei cultural de proximitat indispensable per a la promoció de la lectura i del coneixement. Les biblioteques, segons aquest pla, han de garantir el dret d'accés a la informació i a l'ús de les tecnologies, donar suport a la formació contínua al llarg de la vida i possibilitar la cohesió social. Se'ls demana, en definitiva, que responguin a les necessitats d'una societat cada vegada més complexa, amb més diversitat, més pobresa i més desigualtats. Però una cosa és el que es diu en un paper i una altra portar-ho a la pràctica. Són un servei a primera línia, però ja el 2023 els bibliotecaris es queixaven que es demanava molt i no hi havia prou recursos.

La tensió ha anat creixent, i finalment al mes d'abril va esclatar el conflicte i van arribar les vagues. El 5 de juny van tancar un centenar de biblioteques de la província de Barcelona. És un fet bastant històric perquè fins ara els bibliotecaris mai havien decidit abaixar les persianes de forma tan massiva en senyal de protesta. Dimarts la reunió al Consorci de Biblioteques va acabar sense acords, i el comitè d'empresa sol·licitarà una mediació del departament de Treball. "No ens havíem manifestat mai i és la primera vegada que tot el sector ens hem coordinat i interpel·lem la Diputació, els ajuntaments i la Generalitat", assegura Laura Solà, bibliotecària de la Biblioteca de Volpelleres, a Sant Cugat del Vallès, i portaveu de la CGT.

Per a la CGT, el sindicat convocant, i per a les diverses assemblees del personal en lluita el diagnòstic és unànime: no es reconeix prou la professió i hi ha una greu manca de personal. Tot i ser històricament el servei públic més ben valorat de manera sistemàtica per la ciutadania, els treballadors denuncien que sempre es troben a la cua dels pressupostos.

A la taula de negociacions, a la qual participen les administracions públiques, hi ha el decret 124/1999 de 4 de maig, una normativa que consideren obsoleta per respondre a les necessitats d'avui en dia. Hi ha discrepàncies importants sobre quin personal s'hauria d'incorporar. "Tenim una regulació específica i un fort nivell d'especificitat i tecnicitat bibliotecària i de documentació que ve des de la Mancomunitat. Per moltes raons, no hi ha les vocacions que voldríem. El nostre és un model d'èxit excepcional, però no tenim professionals perquè no se'ls ha cuidat", lamenta el president del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya (COBDC), Francesc Xavier González. "Hi ha una manca absoluta de reconeixement per part de totes les administracions contractants. No se'ls ha valorat, i hi ha els sous i els horaris que hi ha", afegeix. Per al director del COBDC, la feina de bibliotecari és molt vocacional i "un servei de cultura i de país": "És impressionant la feina que es fa a tot el territori i en llocs on només hi ha una persona treballant", assegura.

Davant la manca de personal, el canvi de decret obre la porta a titulats d'altres àmbits a través d'un màster de 90 crèdits a la Universitat de Barcelona. González hi és crític: "La llei deia que només podies ser bibliotecari amb el títol de biblioteconomia i documentació (un grau de 240 crèdits des del 1998). Ara s'obre una escletxa perquè titulats superiors, sobretot de l'àmbit humanístic, cursin aquest màster de 90 crèdits de la Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals i puguin treballar en una biblioteca pública. S'estan arreglant coses d'emergència, però no soluciones el tema de fons de la professió menystinguda: vostè farà el màster, però continuarà sent tècnic mitjà", diu. "Els arxivers són tècnics superiors, mentre que les bibliotecàries són la ventafocs del món documental. Portem anys de reunions amb partits polítics, però sempre és «ara no toca»... i així tens els problemes que tens per cobrir les places", afegeix.

Altres perfils professionals

Virgínia Cierco és la directora de la Biblioteca Sant Pau - Santa Creu, al barri del Raval de Barcelona, un equipament que ha d'atendre usuaris amb realitats molt diverses. "Som un espai obert a tothom i aquí venen persones amb necessitats molt diverses i contraposades, des de persones que volen estudiar en silenci fins a d'altres que viuen al carrer o que ens demanen ajuda per demanar beques per als fills. Per atendre tanta complexitat necessitem no tant incorporar bibliotecaris com personal amb perfils diferents, com ara educadors", defensa. Per a Cierco, s'han escrit coses molt "boniques" sobre com han de ser les biblioteques, però no s'ha sabut portar-les a la pràctica. Fins i tot hi ha debat sobre què ha de ser una biblioteca. "La societat és complexa i hi ha conflictes, i si som una bona biblioteca tot això també ho tenim a dins; per tant, es tracta de canviar les coses per poder-ho atendre". Per a Cierco, es tracta de saber respondre i fer xarxa amb altres serveis.

El personal de biblioteques és un col·lectiu altament feminitzat que denuncia greuges històrics respecte a la resta d'empleats de l'administració. El personal demana que es valori la feina que fan i s'apliquin mesures de conciliació. "La Diputació i els ajuntaments deixen exclosos el personal de biblioteques perquè diuen que l'horari està lligat a les necessitats dels serveis. El teletreball no ens el donen, en som exclosos, i demanem hores de teletreball per a projectes i que es perfilin administratius", detalla Solà. El personal exigeix ara espais de negociació reals on, des de la vocació de servei públic, "totes les administracions implicades treballin de forma conjunta i coordinada per adaptar-se i no es passin la pilota les unes a les altres", diu Solà.

A l'altra banda de la taula de negociació, els responsables del servei, encapçalats pel Consorci de Biblioteques de Barcelona, defensen que la seva proposta constructiva posa les bases per a una millora històrica de les condicions laborals de la xarxa. L'administració manté que les taules de diàleg continuen obertes i actives amb l'objectiu principal d'adherir tota la plantilla a l'acord regulador de l'Ajuntament de Barcelona. La direcció també destaca el canvi de fons que suposarà la funcionarització de tota la plantilla. D'altra banda, la Generalitat assegura que està avançant en un nou pla sobre el funcionament de les biblioteques. Per aconseguir-ho, segons el Govern, està treballant amb la resta d'administracions i les associacions i col·legis professionals del sector, posant un focus especial en el món rural per garantir que els municipis petits tinguin el mateix dret d'accés a la lectura i als serveis bibliotecaris.